

Jung ve bilinçaltına dair öğretisi

Jung and his teachings on the subconscious

Shafahat Abdullayeva 

Dr.Ph(d), Azerbaycan Devlet Ekonomi Üniversitesi (UNEC) Psikoloji Danışmanlık Merkezinin başkanı, Azerbaycan, e-mail: anfas.07@mail.ru

Öz

İsviçreli psikolog Carl Gustav Jung'un psikanalitik teorisi ile Freud'un psikanaliz teorisi arasındaki benzerlikleri görmek mümkün olsa da psikanalitik teori, bilinçaltı açıklaması açısından Freud'un teorisinden farklılık göstermektedir.

Jung'un çalışmalarının ilk yıllarında Freud'un öğrencisi olduğu ve belli bir süre yakın işbirliği içinde oldukları bilinmektedir. Fikir ayrılıkları ve yollarının ayrılması bilinçaltıyla ilgiliydi. Jung bunu "Bilinçaltının Psikolojisi'nde" (Jung, 2001) yazdı ve Freud'un panseksüelliğine karşı çıktı.

Freud'un panseksüel pozisyonunun aksine Jung, bilinçaltının "bastırılmış cinsel ve saldırgan eğilimlerden" daha büyük bir içeriğe sahip olduğunu savundu. Jung, eros'a ek olarak bilinçaltında tanrısallığın ve tüm insanların ortak bir yönünün bulunduğunu belirtir ve buna "yaratıcı yaşam enerjisi" adını vermiştir.

Bilinçaltı alanının kişiye özel olduğunu kabul etmeyen Jung, kişiliğin yapısında daha derinlerde var olan kolektif bilinçaltına ilişkin bir fikir ortaya atmıştır. Jung, kolektif bilinçaltının en güçlü ve etkili psikik sistem olduğunu ve patolojik durumlarda egoyu ve kişisel bilinçaltını kapsadığını gösterdi. Jung, kolektif bilinçaltının ilkel zihinsel imgeler olan arketiplerden oluştuğuna inanıyordu. Arketip, önemli bir duygusal unsura sahip evrensel bir düşünce biçimidir. Arketipler doğuştan gelen fikirler ve izlenimlerdir. Benlik arketipi Jung'un teorisinde daha önemlidir. Bu arketip çevresindeki unsurları birleştirir ve kişiliğin özünü oluşturur. Ruhun tam bütünleşmesi sağlandığında kişi birlik, bütünlük ve uyumu hisseder. Jung'a göre öz, insan yaşamının temel amacıdır.

Makalenin amacı K. G. Jung'un bilinçaltına ilişkin görüşleri ve bilime kazandırdığı arketiplerden en önemlisi olan benlik/kendilik arketipini (self – İng.) incelemek ve onun zihinsel gelişimdeki yerini ve rolünü göstermektir.

Anahtar kelimeler: Bilinçaltı, Ego, Benlik, Psikolojik Gelişim

Citation/Atıf: ABDULLAYEVA, S. (2024). Jung ve bilinçaltına dair öğretisi. *Journal of Awareness*. 9(4): 357-363, <https://doi.org/10.26809/joa.2480>

Corresponding Author/ Sorumlu Yazar:
Shafahat Abdullayeva
E-mail: anfas.07@mail.ru



Bu çalışma, Creative Commons Atıf 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.
This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Abstract

Although it is possible to see similarities between the psychoanalytic theory of Swiss psychologist Carl Gustav Jung and Freud's theory of psychoanalysis, psychoanalytic theory differs from Freud's theory in terms of explaining the subconscious.

It is known that Jung was a student of Freud in the early years of his studies and that they worked closely together for a while. Their disagreements and parting of ways were about the subconscious. Jung wrote about this in "The Psychology of the Subconscious" (Jung, 2001) and opposed Freud's pansexuality.

Contrary to Freud's pansexual position, Jung argued that the subconscious had a greater content than "repressed sexual and aggressive tendencies". Jung stated that in addition to eros, there was divinity and a common aspect of all people in the subconscious, and he called this "creative life energy".

Jung, who did not accept that the subconscious was specific to the person, put forward an idea about the collective subconscious that existed deeper in the structure of the personality. Jung showed that the collective unconscious is the most powerful and effective psychic system and that in pathological cases it includes the ego and the personal unconscious. Jung believed that the collective unconscious was composed of archetypes, which are primitive mental images. An archetype is a universal form of thought that has an important emotional element. Archetypes are innate ideas and impressions. The self archetype is more important in Jung's theory. This archetype unites the elements in its environment and forms the essence of the personality. When the soul is fully integrated, the person feels unity, wholeness and harmony. According to Jung, the self is the main purpose of human life. The purpose of this article is to examine K. G. Jung's views on the subconscious and the most important of the archetypes he brought to science, the self archetype (self – Eng.), and to show its place and role in mental development.

Keywords: Subconscious, Ego, Self, Psychological Development

*Her birimizin kontrol edemediğimiz
ama bir yere kadar yönlendirebildiğimiz
zihinsel süreçleri var. Bu nedenle kendimiz
ve hayatımız hakkında son kararı biz veremeyiz.
K.G Jung*

*İnsan kendini hiçbir varlıkla karşılaştıramaz...
Ben bir insanım. İnsan olmak ne anlama geliyor?
Ben sonsuz Tanrının ayrı bir parçasıyım
ama kendimi bir hayvanla, bir bitkiyle
ya da bir taşla kıyaslayamam.
K.G Jung*

1. GİRİŞ

İsviçreli psikolog Carl Gustav Jung'un psikanalitik teorisi, karmaşıklığı, biraz «gizemi» ve mistisizm nedeniyle diğer kişilik teorilerinden farklıdır (Lance, 2010; Calian, 2010) Bu karmaşıklık, gizem onun hayal dolu çocukluğundan kaynaklanıyor. İçine kapanık, yalnızlığı seven Karl, tek başına yürüyüşlere çıkıyor, doğanın sırlarına hayret ediyor, kendini içine kapatıyor, hayallerle baş başa kalıyor, hayal gücünün kanatları üzerinde taşıyordu (Dunne, 2002). Jung, içinde iki farklı insanın yaşadığına inanıyordu. Geleceğe dair gizli bilgiye sahip olduğuna ikna olmuştu (Jung, 1967). Karmaşık zihinsel yaşamın sırlarına olan ilgi, genç Jung'u psikanaliz teorisinin yaratıcısı dahi Sigmund Freud ile tanıştırdı. Bu buluşma Jung'un hayatında önemli bir olaydı. Aralarında gelişen yakın kişisel ve profesyonel ilişkiye rağmen, onlar Freud'un söylediği gibi "Oedipus" senaryosu üzre ayrıldılar ve bir daha asla karşılaşmadılar. Bu ayrılık Jung'un hayatında önemli ve belirleyiciydi. Her ikisi de bu ayrılığı çok acı bir şekilde yaşadı. Derin bir kriz yaşayan Jung zayıfladı

(hatta Zürich Üniversitesi'nde ders vermeyi bile reddetti), kendi içine kapandı, hayal gücünün ürünlerini analiz etti ve "iç labirentlerinden" bir çıkış yolu aradı (Jung, 1967; Deirdre, 2003). Dört yıl süren bu acı dolu iç gözlemin ardından yavaş yavaş yeni bir kişilik görüşü oluşmaya başladı ve kendisinin yeni teorisini oluşturmaya başladı (Gerhard, 1987; Brome, 1978; Deirdre, 2003). Jung, "Anılar, Düşler, Düşünceler" adlı eserinde, yaşamının bu zor ve sancılı yıllarında bilinçdışına yaptığı acı dolu iç gözleminin, daha sonraki tüm çalışmaları üzerinde büyük etkisi olduğunu belirtmiştir. Şöyle yazdı: "...kendimi duygularıma teslim ettim, ...saçmalıklarıyla beni korkutan, kafamı karıştıran fantezilerimi, çoğu zaman isteğim dışında, ayrıntılı olarak yazdım, ...duygularımın beni ezmesine izin verdim. Her şeyi kendim deneyimlemek, kendi deneyimimi yaşamak için böyle bir risk aldım. Bu deneyim başkalarını anlamamda bana çok yardımcı oldu. ... Büyük bir güç sayesinde fantezilerimin labirentinden kurtulmayı başardım" (Jung, 2013: 176-177).

Jung'u okurken bilinçaltı sorununda Freud'la benzerliklerini görmek mümkündür. Ancak bu teoriler arasındaki temel fark bilinçaltının açıklanmasındadır. Freud'un panseksüel pozisyonunun aksine Jung, bilinçdışının "bastırılmış cinsel ve saldırgan eğilimlerden" daha büyük bir içeriğe sahip olduğunu savundu. Buna "yaratıcı yaşam enerjisi" adını verdi (Jung, 1979). Makalede K. G. Jung'un bilinçaltı hakkında fikirleri ve onun bilime kazandırdığı arketipler arasında en önemli arketipi olan benlik arketipi incelenmiştir. Gözlerini bir din adamı ailesinde dünyaya açan Jung her ne kadar yaratıcılığa dini inançları bozarak gelmiş olsa da eserlerinde daima Tanrı fikrine değinmiştir. (Jung, 1967; 1970; 1979; 2001; 2013). Eserlerinde psikoloji ile teolojiyi birleştirmeye çalışmış, dini psikolojik açıdan açıklamaya çalışmış ancak iman gerektiren Hıristiyanlığın anlaşılması gerektiğini vurgulamıştır (Jung, 1967; 1970; 1979; 2001; 2013). Eserlerinde nadiren doğrudan Tanrı yazan Jung, genellikle Tanrı imgesi, Tanrı fikri gibi ifadeler kullanmıştır. Buna ve bazı konulardaki (iyinin ve kötünün başlangıcı) kendine özgü konumuna rağmen Jung, Tanrı'ya, bu dünyanın ilahi tezahürüne, içinde İlahi olanın bir parçacığı

bulunan insanın transendentliğine inanıyordu (Jung, 1967; 1970; 1979; 2001; 2013).

2. JUNG'UN BİLİNÇALTI HAKKINDA DÜŞÜNCELERİ

Jung sorar: Bilinçaltının sorun nedir? Cevabını şöyle veriyor: Bilinçaltının sorunu onun egoyla olan etkileşiminde yatıyor (Jung 1979).

Ego, kişinin zihinsel organizasyonunda büyük önem taşır. Böylece ego iradenin de katıldığı tüm uyum süreçlerinde başrol oynar ve bilincin merkezini oluşturur (Jung, 1979).

Bilindiği gibi insan ruhunun sadece bilinçten değil aynı zamanda bilinçaltından da oluştuğu deneysel olarak tespit edildikten sonra (Freud), egonun kişilik yapısındaki baskın konumu gevşetildi. Egonun bilincin merkezi olmasına rağmen kişiliğin merkezi olmadığı açıkça ortaya çıktı (Sigmund, 1949.)

Psikolojide bilinçaltı, bilinç psikolojisi ve kişilik psikolojisi terimleriyle açıklanmaktadır. Bilinçaltı ile ego arasındaki ilişkiye geçmeden önce tüm hayatını bilinçaltını incelemeye adanmış K.G Jung'un düşüncelerine bir göz atalım.

Bilinçaltı nedir?

Hayatta bildiğimiz ve bilmediğimiz şeyler vardır. Bilinmeyenler ikiye ayrılır: 1) dışımızda olup duyu organlarıyla algılanmayanlar, 2) içimizdeki ve doğrudan algılananlar. İkinci grupta yer alanlar ise bilinçaltı alanını oluşturur ve bilinçaltı olarak adlandırılır (Jung, 1979).

Aşırı uçlara gitmesine rağmen, Freud'un dehaliği bilinçaltını bir bileşen olarak ruhun bileşimine (kişiliğin yapısına) getirmesindedir. Jung'un dehası daha da ileri giderek bilinçaltında erostan başka tanrısallığı ve tüm insanların kolektif yönünü de görebilmesindedir (Jung, 1959). Böylece Jung bilinçaltını iki bölüme ayırdı: kişisel bilinçaltı ve kolektif bilinçaltı (Jung, 1959, 1977; 2022).

İlk grup kişiliğin bireysel bileşenlerini içerir ve bunlar bilinçte temsil edilebilir. İkinci gruba, esasen kendi kendine var olan, her yerde mevcut olan, özdeş ve değişmez niteliklere sahip olan psyche perse (Jung) dahildir.

Bilinç psikolojisi açısından Jung, bilinçaltını üç gruba ayırır:

- 1. grupta yer alanlar, geçici olarak bilinçaltında bulunan ve istendiğinde bilince yansıyanlar;
- 2. grupta yer alanlar zihne yansıtılamaz;
- 3. grupta yer alanlar genellikle anlaşılmazdır.

Jung şöyle yazıyor: “İkinci gruba ait olanlar bizden bağımsız olarak kendiliğinden bilince yansır. Üçüncüsü varsayımsaldır. Üçlülerin varlığı mantıksal olarak ikinci gruptaki olgulardan kaynaklanmaktadır. İçeriği ya henüz bilince sızmamıştır ya da hiçbir zaman sızmayacaktır” (Jung, 1979: 15).

Jung’a göre bireylerdeki zihinsel süreçlerin ortak yönlerinin varlığı, benzerliği genel yasalara tabi olan genel, kişisel olmayan ilkelerin varlığını öne sürmemize olanak tanır. Jung şöyle yazıyor: “İnsanların tüm benzersizliğine rağmen, bazı ortak özellikleri, yönleri (zihinsel süreçleri) varsa, o zaman onları birbirine bağlayan daha derin katmanlar vardır” (Jung, 1979:18). Bu derin katmanlar bilinçte temsil edilmese de genel olarak ruhda (kişilikte) temsil edilir. Jung bu arketipleri (anima, animus, benlik, persona, bilge, syzygy, gölge) olarak adlandırır. Arketipler, bir kişinin bilinçsiz durumunda (rüyada, vizyonda, coşku da vb.) etkinleştirilir (enkarne olur) (Jung, 1959).

Benlik bireylerin, halkların, ulusların ve insanlığın arketiplerinden biri ve temelidir. Benlik, bilinci ve bilinçaltını kapsayan transendent bir kavramdır. Benlik, bütünlüğüne (birliğine) rağmen tam olarak anlaşılamayan bir kişiliktir. Jung’a göre ego, benliğe tabidir ve parçanın bütünlükle ilişkisi içindedir. Bilinç aleminde egonun Jung’un dediği gibi özgür iradesi vardır. Bunu şöyle açıklıyor: “... Özgür irade derken subjektif bir şeyi, yani subjektif özgürlük algısını kastediyoruz” (Jung, 1979: 17). Özgür irademiz dış dünyayla etkileşime girdiği gibi, bilincin dışında kalan belirli içsel gerçeklerle de karşılaşır. Dış dünyadaki olaylar özgür irademizi sınırladığı gibi, benlik de özgür irademizden etkilenmeyen nesnel bir varlık olarak egonu da etkiler: “Ego benliği çözmek için hiçbir şey yapamaz ve çok iyi bilindiği gibi, gelişen kişiliklerde bilinçsizce

asimile edilir ve hatta çarpıtılır” (Jung, 1979: 17). Jung benliği tanımlarken antinomilerin kullanılması ihtimalini vurgular. Şöyle diyor: “Bilinç ve bilinçaltının bir karışımı olan transendent benlik, ancak antinomi ile ifade edilebilir, yani biz transendent durumu tanımlamak istiyorsak, zıt kavramlardan faydalanmalıyız” (Jung, 1979: 88). Antinomiler şunlardır: anlık ve ezeli, unikal ve evrensel, iyi ve kötü, manevi ve maddi. Mesela ferdî mahiyette anında ve tek, genellik itibarıyla ezeli ve evrenseldir. Aynı şekilde ayrılıkta da iyi veya kötü benlik, maddi benlik ve manevi benlik yoktur. Böyle ki benlik bu eksikliklerin birliğidir. Örneğin Jung’un iyilik ve kötülük hakkında yazdıklarına bakalım: “Psikoloji iyiliğin ve kötülüğün ne olduğunu bilmez. Psikoloji onları yalnızca ilişkilerin yargıçları olarak bilir” (Jung, 1979: 77). Benlik iyiyle kötüyü ayırmaz... Aslında üstünlüğün ne olduğunu kimse bilemez Sadece iyiliğin hakim olmasını umuyoruz. Çünkü bize uygundur” (Jung, 1979: 77). Farklılıkların (zıtlıklar) özleri düzeyinde bir araya getirilmesinin imkânsız olduğu bilinmektedir. Buna göre onları esasen birleştiren üçüncü tarafın- daha yüksek tarafın olması gerekir ve benliğin özü de bundan ibarettir (Jung, 1979).

Psikolojik benlik hem erkek hem kadın, hem yaşlı hem çocuk, hem güçlü hem zayıf, hem büyük hem küçük vs. olabilir (Jung, 1979: 89). Benlikte çelişkiler (zıtlıklar) varmış gibi görünebilir. Ancak Jung’un dediği gibi bu çelişkiler bilincin ürünüdür, bilincin bütüne göre konumunun sonucudur (Jung, 1979: 259). Aslında benlikte çelişki yoktur, benlik psikolojik bütünlüktür, bilinç ve bilinçaltının psikolojik birlikteliğinden oluşur. Zıtlıklar (farklılık) bilince, zıtlıkların birliği ise bilinçsizliğe eşdeğerdir, çünkü bilinç olgusu farklılaşmayı gerektirir, her şeyi özne (subyekte) ve nesneye (obyetke) ayırır, onları ve aralarındaki ilişkileri inceler. Böyle bir bölünmenin olmadığı yerde, yani bir taraf var ama diğer taraf yok, dolayısıyla bilinç olgusu da yok. Jung’a göre bilinç öznel, bilinçaltı ise nesnel. Şöyle yazıyor: “Bilincin öznelliğine rağmen, bilinçaltı nesnel bir karaktere sahiptir ve birbiriyle yarışan tutkular, fanteziler, duygular, dürtüler, arzularla ifade edilir ve bunların hiçbiri kasıtlı olarak, bilerek ortaya çıkmaz, ancak bir kişinin tüm kalbini sarar” (Jung, 1995: 47). Dolayısıyla egonun psi-

kolojik içeriği bir yandan bilince, diğer yandan bilinçaltına dayanmaktadır.

Dolayısıyla zıtlıklar olmadan bilişsel süreç imkansızdır. Jung'a göre bilinçle yakından ilgili olan bir şeyin (kusurların) aynı zamanda nesneyle de ilişkili olması mantık dışıdır. Jung şöyle yazıyor: "Bilinç, adaptasyon sürecini anında düzenler ve bilinçaltı, yalnızca bireyin unuttuğu geçmiş materyali değil, aynı zamanda zekanın yapısını oluşturan kalıtsal davranışsal nitelikleri de içerir" (Jung, 2010: 9).

3. BİLİNÇ VE BİLİNÇALTI BİRLİĞİ

Benlik, hem bilinçaltını hem de bilinci kapsayan bir olgudur. Bilinçaltından bilince sızan (yolunu bulan) bilgiler, semboller, imgeler ve özellikle ilgi çekici olarak hazır fikirler şeklinde karşımıza çıkar (Jung, 1959; 1979). Jung'un ayrıca rüyaları "sanat görüntüleri ve dini bilgeliğin ifadesi gibi" sembolik bir olay olarak adlandırdığını da belirtmek gerekir. Jung'a göre "semboller, ruhun çelişkilerine çözüm olarak özgürleştirici güce sahiptir" (Jung, 1977: 8). Ayrıca Jung'a göre bilinçaltının derin katmanlarından bilince sızan bilgiler fanteziler ve mitler şeklinde gerçekleşir. Jung şöyle yazıyor: "Fantaziyi ruhun spesifik aktivitesinin en canlı ifadesi olarak görüyorum, ...O, tüm olasılıkların anasıdır. ... Tüm dahice şeyler ilk fanteziydi" (Jung, 2022: 14). Bilinçaltının zihinde temsil edilmesi sürecinde insanda hangi durumların meydana geldiğini, kişinin bu süreçte neler yaşadığını söylemek Junga göre zordur, çünkü bu deneyimler herkes için farklıdır ve oldukça kişisel ve samimidir. Jung'un özellikle vurguladığı gibi, «...bu tür şeylerin bilimsel olarak sınıflandırılması imkansızdır» Jung, 1979; Casement, 2001). Ancak bilinçaltının bilince sızma süreci her zaman gerçekleşmekte ve kişinin psikolojik gelişimini sağlamaktadır. Bu nedenle, "insanlık, ne kadar garip görünse de, kesintisiz ve tutarlı gelişimi için bilinçaltına minnettar olmalıdır" (Jung, 1979) Çünkü o kendisinde insanlığın tecrübesini barındırıyor. Zaman zaman da bilinçte temsil edilerek gelişmeyi teşvik eder ve sağlar (Jung, 1979).

Bilindiği gibi ruhun (psyche perse) enerjisi vardır ve ego bu enerjiden yararlanır (Jung,

1979). Jung'a göre arketipler zihinde semboller, imgeler, fikirler şeklinde temsil edilir. Arketipler doğuştan gelen fikirler ve hayallerdir. Arketipler, önemli bir duygusal unsur içeren bir fikir oluşturur ve bir enerji kaynağı haline gelir. Kişi bu enerjiden yararlanmak ister ve hatta kendi üzerindeki kontrolünü kaybedip bilinç kaybının kurbanı olabilir (Jung, 1959; 1977; 1979; 2013).

Jung şunları yazdı: "Bana verilen bilinçaltı materyali kendime anlama ve kavrama hedefini koydum ki bundan bir anlam çıkarım. Ama en çok korktuğum şey kendimin kontrolünü kaybedip bilinçaltının avına çevrilmektir" (Jung, 2013: 177).

Jung'a göre eğer ego bilinçaltı ile asimile olursa bu gerçek bir ruhi felakete yol açar. Bu noktada "tamlik imgesi ancak bilinçaltına ait mutlak zaman-mekan sürekliliğine düşer", yani aslında zaman-mekan özelliklerini kaybeder. Ama yukarıda da belirttiğimiz gibi bilincin olduğu yerde farklılaşma (differens) da vardır. Bilinçaltının kurbanı haline gelen ego-bilinç, hayati özelliğini yani ayırt etme yeteneğini kaybettiği için olası tüm tesadüflere kapılar açılır (Jung, 1979). "Mağdur olmamak için her şeyin anlaşılması ve idraki gerekir" (Jung, 1979: 42). Bu süreçte bilinç ön plana çıkar. Çünkü alınan bilgi (rasyonel olsun ya da olmasın) bilinçsizce anlaşılabilir ve anlamadan gelişme olmaz. Bilincin, bilinçaltından gelen materyali nasıl anlamlandırdığı, kişinin nasıl gelişeceğine rehberlik eder. Bu süreçte bilincin rolünü ve önemini azaltmak, insanı sorumluluktan kurtarmakla eşdeğer olacaktır (Jung, 2013). "Her şey bilincimizin düzgün çalışıp çalışmamasına bağlıdır. Bugün bazı insanlar kafalarını kaybederse, yarın bir hidrojen bombası patlayacak" (Jung, 2013: 134) - diye uyardı Jung.

Zihinsel gelişim nedir? Zihinsel gelişimin amacı kişinin bütünlüğü, dengesi ve birliliğidir (Jung, 1979). Dolayısıyla bu etkileşim süreci, Jung'un özellikle bilincin rolüne değindiği, insanın gelişme ve mükemmelleşme sürecidir. Jung, mükemmellik ihtiyacının insanın doğuştan gelen bir özelliği olduğunu, onun cevheri olduğunu belirtiyor (Casement, 2001). Mükemmellik için çabalamak her insanın doğasında vardır. "Bu eğilim o kadar güçlüdür ki gerçek bir tutkuya

dönüşür ve her şeyi kendine hizmet etmeye zorlar” (Jung, 1979: 95). Jung ayrıca Tanrı ideasının (imaj - Jung) her insanın özünde ve doğasında bulunduğunu, kırk yaşından sonra bilinçaltında bulunan bu fikrin aktif hale geldiğini belirtti (Gerhard, 1987; Hayman, 2001; Crowley, 2000). O, insan zihni kendiliğinden dini imgeler yaratır ve ruhun bu niteliğine yeterince dikkat edilmemesinin sinirliliğe (nevroz) yol açacağı konusunda heyecanla uyardı (Jung, 2013: 6). “İnsanın doğumundan bu yana bilinçaltı alanda var olan Tanrı ideası (fikri) farklı bilinç durumları yaratabilir. Değişen bilinç, Tanrı'nın imajını değiştirme yeteneğine sahiptir” (Jung, 1979: 125). Güçlü ve her şeye gücü yeten Tanrı her şeyin üzerinde yükselir ve insanı bu yüksekliğe yükselmeye çağırır. Bilinçaltından gelen bilgilerden korkmayan bilinç, tarihsel analiz ve öz-farkındalıktan geçerek ilahi gücü kendinde hisseder (Aniela, 1963; Dunne, 2002). “Tanrı transendent olduğu için, onunla birlikte onun içinde yaşayan kişi de transendentdir” (Jung, 1979: 224). “Kendisindeki ilahi tecellilere bağımsız olarak cevap verebilme kararlılığı, Tanrı yolunda önemli bir şey yapabileceği düşüncesi ona güç verir, insan kıskanılacak kadar liyakatli davranır” (Jung, 1979: 225). “Tanrı yaratıcıdır. İnsan yaratılışın toplamıdır. Ancak insan, dünyanın varlığına nesnel bir anlam katar; insan olmasaydı bu dünya görünmez ve bilinmez olurdu; beslenen, çocuk doğuran, ölen, milyonlarca yıl hiçliğin karanlığında kalan ve sonuna giden anlamsız bir şey olurdu. Ancak insan bilinci tüm bunları anlamlı ve önemli kılmaktadır. Ve bu büyük yaratıcı süreçte insan hak ettiği yerdedir” (Jung, 1979: 290).

4. SONUÇ

Jung'un bilinçaltı öğretisinin analizi, bilinçaltının içeriğinin sadece libido değil aynı zamanda ilahi bir köken olduğunu gösterdi.

Bilinçaltı insanlığın deneyimini içerir ve zaman zaman bilinçte temsil edilerek gelişimi teşvik eder ve sürdürür. Jung buna kolektif bilinçdışı diyor. O kolektif bilinçaltındaki arketipleri ayırt eder. Bunlar arasında en önemli ve merkezi yeri benlik arketipine verir.

Jung'a göre benlik transendentdir ve zıtlıkların olduğu bir dünyada var olur. Zıtların birleşimi

tek başına imkansızdır. Bu nedenle onları birleştiren daha yüksek bir üçüncü tarafın olması gerekir ki bu da benliğin özüdür. Benlik anlık ve ebedidir, benzersiz ve evrenseldir. Benzer şekilde, yalıtılmış olarak ele alınan iyi veya kötü bir benlik yoktur. Benlikte bir çelişki varmış gibi görünebilir. Aslında benlikte hiçbir çelişki yoktur, benlik psikolojik bütünlüktür, bilinç ve bilinçaltının psişik birliğidir.

Egonun psikolojik içeriği bir yandan bilince, diğer yandan bilinçaltına dayanır. Jung'a göre ego, benliğe tabidir ve bütünlükle ilişkilidir.

Böylece bilinç ve bilinçaltının etkileşimi (birliği) zihinsel gelişimi sağlar. Farkındalık olmadan gelişme olmaz. Bilinçaltından gelen malzemenin bilinç tarafından nasıl yorumlanacağı kişiliğin nasıl gelişeceğini belirler.

KAYNAKÇA

- ANDREW, R.F., (2002) *Psychology and Religion: Eight Points of View*, Rowman & Littlefield Press.
- ANIELA, J. (1963). *Foreword to Memories, Dreams, Reflections*. Vintage Books, ISBN: 9780679723950
- BROME, V. (1978). *Jung: Man and Myth*. House of Stratus, ISBN: 978-1842320334
- CALIAN, G. F. (2010). *Alkimia Operativa and Alkimia Speculativa. Some Modern Controversies on the Historiography of Alchemy*. Budapest: *Annual of Medieval Studies at CEU*. pp. 167–168.
- CASEMENT A. (2001). *Carl Gustav Jung*. SAGE Publications Ltd, ISBN: 978-0-7619-6238-0
- CROWLEY, V. (2000). *Jung: A Journey of Transformation: Exploring His Life and Experiencing His Ideas*. Wheaton Illinois: Quest Books, ISBN: 978-0-8356-0782-7.
- DEIRDRE B. (2003). *Jung: A Biography*. New York: Back Bay Books. ISBN: 978-0-316-15938-8.
- DUNNE, C. (2002). *Carl Jung: Wounded Healer of the Soul: An Illustrated Biography*. Continuum International Publishing Group. ISBN: 978-0-8264-6307-4
- GERHARD (1987). *Jung: a Biography*. Moshupa, Dorset: Shambhala. ISBN: 978-0-87773-455-0.
- HAYMAN, R. (2001). *A Life of Jung (1st American ed.)*. New York: W.W. Norton & Co. ISBN: 978-0-393-01967-

4

JUNG, C.G. (1956; 1967). *Symbols of Transformation*, Collected Works 5. Princeton, NJ: Princeton University Press. ISBN: 0-691-01815-4

JUNG, C.G. (1959). *The Archetypes and the Collective Unconscious*, Collected Works, Volume 9, Part 1. Princeton University Press. ISBN: 978-0-691-01833-1

JUNG, C.G. (1970). *Mysterium Coniunctionis: An Inquiry into the Separation and Synthesis of Psychic Opposites in Alchemy*, Princeton University Press, ISBN: 0-691-01816-2

JUNG, C.G. (1971). *Psychological Types*. Princeton University Press, pp. 136–147.

JUNG, C.G. (1977). *Symbols of Transformation*. Princeton University Press, 2nd edition, ISBN: 0691018154

JUNG, C.G. (1979). *Aion: Researches into the Phenomenology of the Self*. Çeviren: R. F. C. Hull. Princeton University Press, 2nd edition, ISBN: 0-691-09759-3

JUNG, C.G. (1995). *Modernity and the Making of a Psychology*. University of Chicago Press, ISBN: 521-53909-9

JUNG, C.G. (2001). *Psychology of the Unconscious: Study of the Transformation and Symbolisms of the Libido*, Princeton University Press, ISBN: 9780691090252

JUNG, C.G. (2010). *Synchronicity: An Acausal Connecting Principle*. Princeton University Press, ISBN: 0691150508

JUNG, C.G. (2013). *Memories, Dreams, Reflections*, Important Books Press, ISBN: 9780679723950

JUNG, C.G. (2022). *Psychological Types (Collected Works of C.G.Jung)*, Routledge, 1st edition, ISBN: 0367708698

LANCE S. O. (2010). *The Hermeneutics of Vision: C. G. Jung and Liber Novus*. The Gnostic: A Journal of Gnosticism, Western Esotericism and Spirituality.

SIGMUND, F (1949). *The Ego and the Id*. The Hogarth Press Ltd, London.